

Yalnızlığın farklı halleri

Amerikan roman ve öykü yazarı Richard Yates'in kaleme aldığı *Yalnızlığın On Bir Hali* kitabında, on bir farklı yalnızlık öyküsü yer alıyor

Duvarımda Amerikalı ressam Edward Hopper'ın bir takvimi asılı. On iki ay için on iki farklı Hopper tablosu var takvimde. Hepsinin tek bir ortak teması var: Yalnızlık. Birinde yalnız bir kadının iç dünyası, diğerinde yalnız bir ağaç ya da deniz feneri, bazen ıssız bir benzin istasyonu, bazen bir otel odası, bazen de bir kafede tek başına oturan bir adam. Toplamına baktığımızda hepsi biziz, zaten bir sanat eseri insanın aynası değil de nedir? Hopper resimleri için "Zamanın Amerikasını değil, kendimi resmettim" der. Tablolarının tümü modern bireyin yalnızlığına çıkar. Farklı yalnızlık biçimleri vardır ve hiçbirinin yalnızlığı da birbirine benzemez. Tıpkı Amerikan roman ve öykü yazarı Richard Yates'in kaleme aldığı *Yalnızlığın On Bir Hali* kitabındaki on bir farklı yalnızlık öyküsü gibi.

İnsan psikolojisine ve sosyal ilişkilere dair çarpıcı bir bakış sunan *Yalnızlığın On Bir Hali*, bireyin yalnızlığının farklı yönlerini ele alarak, karmaşık duygusal durumları incelerken, okurları da derin düşüncelere sevk ediyor. Öy-

külerdeki karakterlerin her biri hayatta yalnız hisseden, eksikliklerini doldurmaya çalışan insanlar. İç dünyaları, karmaşık düşünce yapıları ve çatışmaları her bir öykünün omurgasını oluşturuyor. İlk öyküde hayatını yetimhanede geçirmiş olan Vincent Sabella'nın kim-sesizliği canımızı acıtacak

cinsten. Yeni başladığı okula alışmaya çalışırken hafta sonu aileleriyle nasıl vakit geçirdiğini anlatan diğer çocukların hikayeleri ve acımasızlıklarına şahit oluyoruz. Bir diğer öyküde evlenmek için gün sayan fakat güveni sarsılan Grace'in sevdiği adamı "Acaba gelecek mi?" diyerek umutsuz bekleyişine şahit oluyoruz. Başka bir öyküde işsizlikle başa çıkmaya çalışan yalnız bir adamın hisleriyle toplum beklentileri arasında sıkışması yer alıyor. Jody isimli genç kızın aile içi zorluklarıyla başa çıkmaya çalıştığı öyküsü; inşaat işçisi Earl'ün iş yerindeki ilişkilerinde ve ailesiyle

olan bağlantısında yalnızlık hissetmesi, inşaat işçileri arasındaki rekabet ve karmaşıklıklar üzerinden insan yalnızlığını irdelediği öykü de *Yalnızlığın On Bir Hali* kitabında yer alan önemli öykülerden. Farklı sınıfsal gruplara, yaş gruplarına, meslek sahalarına giren kitapta en göze çarpan kıssadan hisse de şu: Mekan, zaman, insan ve kostümler değişiyor ama insanın ontolojik yalnızlığı değişmiyor.

Amerikan toplumuna eleştirel bakış

Tüm bu öyküleri okurken, yazarın sadece ıssızlaşmayı işaret ettiğini değil, aynı zamanda Amerikan toplumuna da ciddi eleştirel bir bakış getirdiğini göreceksiniz. Toplumsal normları, ahlaki değerleri ve bireylerin yaşamlarındaki boşlukları incelerken, zaman zaman mizahi bir üslup kullanarak toplumsal yapıları ışık tutuyor. Haliyle de bu eser, sadece yalnızlık duygusunu değil aynı zamanda toplumun bireyler

üzerindeki etkilerini de derinlemesine ele alıyor. Teknik olarak her öyküde farklı bir karakterin yalnızlığını farklı şekilde deneyimlemesini anlatması ve her birinin farklı bir içsel mücadeleyle boğuşması kitabı okunur ve akıcı kılıyor. Genç bir adam olan Holden'ın toplumdan dışlanmasını, çocukluğunu kaybedişi ve yetişkin dünyasına uyum sağlamaya çalışmasını anlatan roman *Çavdar Tarlasında Çocuklar*; Macondo kasabasında yalnızlıkla boğuşan insanların tasvir edildiği *Yüzyıllık Yalnızlık* ve de 'yalnızlığını örtmek için partiler veren' Mrs. Dalloway romanlarına baktığımızda bir önceki yüzyılın edebiyatçılarının bu tema üzerine epeyce çalıştığını görüyoruz. Evvelki senelerde *Bağımsızlık Yolu*, *Sessiz Sahil* ve *Mutluluk Fotoğrafı* romanlarını okuduğumuz Richard Yates'i bu kez tematik bir öykü kitabıyla karşıyoruz. Dilimize *Bağımsızlık Yolu* olarak çevrilen *Revolutionary Road*'un beyaz perde uyarlamasını da Sam Mendes yönetmenliği; Leonardo di Caprio ve Kate Winslet'in oyuncululuğuyla 2008'de izlediğimizi de hatırlatayım.

Yalnızlığın On Bir Hali'ni Yapı Kredi Yayınları'ndan Yasemin Akbaş çevirisıyla okuyabilirsiniz. •

Yalnızlığın On Bir Hali / Richard Yates / Çeviren: Yasemin Akbaş / Yapı Kredi Yayınları / Öykü / 208 Sayfa

KİTAPIN NABZI

İREM UZUNHASANOĞLU

iremuzunhasanoglu@gmail.com

